

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margittal József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tiszti önégegyező szövetkezet”, a „Csaktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadhatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécében: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brűben: Stern M.

Nyiltér petitsora 10 kr.

Biztosítás szövetkezés útján.

Az emberi természetben fekszik az a törekvés, a mellyel értékes javait a lehetőleg biztonságba kívánja helyezni a kárt okozó behatások ellen.

Ez a törekvés a társadalom közgazdasági fejlődésének mértékében mindinkább előtérbe lépett; és alkalmas módokat keresett a lehető tökéletes megvalósulásra. Ez a törekvés hozta létre a vagyon munkaképesség, testi épség és életbiztosításnak mindama neveit, a melyeket ma ismerünk és ez keresi a tökéletesedés további formáit és fejleményeit ezen a téren.

Közgazdasági kulturális fejlettségökhöz képest találjuk a biztosításnak különböző módjait az egyes államokban, mert maga a biztosítás értékes közgazdasági eszme, a mely a többiekkel együtt fejlődik és mindig egyre nagyobb kört hódít meg.

Rohamosan terjedt el a biztosítás szükségének eszméje hazánkban az utóbbi egy pár évtized lefolyása alatt, a mely idő szakra éppen közgazdasági fejlődésünknek legélénkebb fellendülése is esik.

Ez időszertint leggyakoribb és nálunk

majdnem kizárólagos módja a biztosításnak a részvényekre alapított biztosító társaságoknál való karbiztosítás és pedig legtöbbször csak tűzkár biztosítás. Ezért mint legáltalánosabbnál — most maradjunk csak ennél.

Ma már sok millióra rug az az összeg, a melyet hazánk közönsége évenként kifizet a részvényekre alapított biztosító társaságok pénztárába értékeinek tűzkár ellen való biztosítása fejében És pedig 1886—90. évek átlaga szerint 36 015 1691-ben 35-883, 1892-ben 36 051 millió forint volt hazai intézeteink bruttó tűzkár-díj bevétele.

Ezzel szemben ugyane biztosító társulatok tűzkárokért kifizettek: 1886—1890. években átlag 15-444, 1891-ben 13 683 és 1892-ben 14 610 millió forintot. Pedig tudvalevő dolog hogy összes tűzkárt szenvedélt és biztosítható értékeinknek mintegy egyharmad része van biztosítva ez idő szerint és így idővel ezek az összegek még sokkal tekintélyesebbek lesznek.

Itt kell rámutatnom arra a szomorú körülményre, hogy a hazánkban üzleteket költő biztosító társaságok legtekintélyesebb része idegen, sőt, hogy e nemű hazai vál-

lataink részvényei is nagyrészen idegen tőkéknek tárcaiban őriztetnek. Ilyenformán a biztosító részvénytársaságok jövedelmei is — kis kivétellel a külföldre folynak s hazánkban kevéssel marad több belőlük, mint a mennyit a tényleg beállott kérések megtérítése igényel. A mi pedig ezen felül nálunk marad az sem oszlik meg a biztosító ílek között, hanem természetesen a biztosító társulatok hazai részvénytulajdonosainak jut részben osztalékul, részben pedig tartalékalapjuk növelésére fordítatik.

Igen természetes, hogy a részvényekre alapított biztosító vállalatok évi tisztasági nyeresége mind a részvénytulajdonosok vagy az őregbit; hiszen éppen e czéltől rakták össze alaptőkéjüket és ennek reményében vették magukra a vállalkozással járó kockázatot.

Kis hasznot ígérő vállalatba okszerűen senki sem fekteti vagyonát, ha az még a befektetett tőke elvesztése kockázatának is ki van téve. Már pedig a biztosításaj, látószólag nagy mérvű tőkekockázat van egybekapcsolva.

Ebből önként következik, hogy a biztosító vállalatoknak olyan előrelátással kel-

A „Muraköz” tározója.

Emlékezés Gróf Zrínyi Miklós a költő 1664. november 18-án történt haláláról.

(Folytatás.)

— Irta: Szokoly Lajos. —

A bán vadászai reggel kimenvén, ebéd előtt több elfogott vadak között hoztak egy vadkacit is, melyet a vár ura, Zrínyi elvitték. Zrínyi Bethlen Miklóstól kérde: „Öcsém uram! Erdélyben szoktanak-e terneni ilyen vadkanok?” Bethlen erre így válaszolt: „Kegyelmes uram, Nagyágodat alázatosan követem, ennél sokkal nagyobbak is teremnek.” — Zrínyi e szavakkal mintegy megszegeylenülve érezte magát, s monda Bethlennek: „Ha tetszik Kegyelmednek, ebéd után menjünk ki vadászni, meglátja kegyelmed, itt is a horvátországi erdőökön találunk ennél nagyobbakat is.”

Az alatt ez ebéd elkészülvén, a vendégek az ebédő teremben összegyűlvén, ebédetek, Zrínyi ebéd alatt — szokása ellenére — rendkívül kedvetlen állapotban volt, de okát seki sem tudta.

Ebéd után két óra lehetett, midőn Zrínyi Miklós Bethlen és Vintyédivel egy hintón ülve elindultak Csaktornyáról számos puskással vadászni. Útközben Zrínyi társaival adomázott. Az adoma az volt: Találkozik egy ember kenyeres pajtásával, kit az ördög vitt. Az ember így szól hozzá: Hová mész pajtás? Erre az illető így válaszolt: Nem megyek, hanem visznek. De rossz dolog van

— Szól az ember. — Már hogy volna — felel a kenyeres pajtás — mikor úgy visznek, hátha gyalog kellene mennem, akkor még rosszabb lenne. Ezen adomáiban Zrínyi Magyarországára és Ausztriára cselezott:

A vadászat színhelyére nemskóra megérkeztek. Otoknál a hajtsát megkezdtek vaddisznókra Kursanez (Zrínyitalva) felé. Zrínyi levétvén a nagy, bő csizmáját, puskával bement az erdőbe, szokása szerint csak egyedül bujkálván, egy nagy erdei disznót lőtt, a gyalogosok is lőttek egyet, s ezzel vége lön a vadászatnak.

Zrínyi és vendégei a hintóhoz közeledtek, hogy innár hazainduljanak, de a végzet oda hozott egy Póka István nevű fővadászt, (a bécsi udvar által lefogadott orgyilkost) ki mondá horvátul: „En egy vadkacit sebesített, mentem a vénen, ha utána mennék, elveszthetők.”

Bethlen Zichivel rögtön indulni akart a vadután, Zrínyi ezt látva, így szól hozzájuk: „Öcsém uram! kegyelmeitek csak maradjanak itt.” Vintyédinek és Gucisz kapitánynak pedig ezeket mondta: „Csak beszéljessenek kegyelmeitek itt uram-öcsémekkel, csak meglátom, mit mond ez a bolond (t. i. Póka) mindjárt visszajövök.” A félhomályos sűrű erdőben, a semmi rosszat sem gyanító Zrínyi Póka után nyargala. Vétlenlődi Zrínyi talált is egy vadkanra, mely előzőhöz — vélté, Póka fő vadász ezt látván, nehogy veszély érje, egy horgos fára felmászott s a kedvező s tanuk nélküli alkalmat felhasználván, a veszélytől szabaduló Zrínyi puskából golyóval föbe lőtte s az elesvén, a vadkan a már puskagolyóval megölt Zrínyinek fején és tarkán mely sebeket ejtett.

Ez alatt Majáni jön nagy lelekszakadva az urakhoz, s kiálja: hamar a hintó, oda az ur! A hintóval rögtön a sűrűbe indultak de már késő volt minden, Zrínyi kiszenvedett. Póka István pedig, az orgyilkost a fán találták.

Zrínyi Miklós a költőt tehát a bécsi udvar által felfogadott vadász, Póka István lőtte föbe igazolja ezt egy, a magyar nemzeti muzeum régi-egtará: disznó puská, a melynek ezüstözött lapjába a következő felirat van vésvé: „Ego sum illa Flineta, ex qua Comes Nicol., a Zrin in Sylva Otok In-sula Muraköz in Venatione ab Apro persecutus a Venatorum supremo N. Stephano Póka, 1664 die, 18 va 9-bris trajectus est. A nepote Gabriele Póka P. ac G. D, Paulo Benyovszky Dominium idem conscribenti dono data Anno 1755 in perennem rei gestae memoria.”

A Póka család Muraközben élt, mely a vérdíjon vagyonilag és szellemileg is emelkedett; így Póka Imre, aki valószínűleg fia volt a muzeumi puská felirásában ajándékozól emlíett s 1755-ben élt Póka Gábornak, a történeti névre szert tett Póka István orgyilkos vadász unokájának, az 1795-ik évi Magyar Almanach szerint ugyanez évbén Zalamegye muraközi járásában rendes esküdti volt. Ennek fia lehetett Póka Antai Zalamegye főmérnöke 1820-40 között, ennek fia pedig Póka Ráfael a negyvenes években Kerkaszent-Miklóson plebános volt, kit egy urad, gazdatiszt — veszekedő természetűe miatt — arzenicummal megmérgezett, s vele a Póka család is kihalt. (6. Dervarics K. Gróf Zrínyi Miklós költő halála 1664-ben. Előszó. 7. l.)

A kursanecezi katasztróta után Zrínyi holtestét haza szállították. A vár népsége nagy sirásra fakadt, ki érezheté, hogy legjobb s legnemesebb urát veszítette el benne.

A bécsi udvar azonban: „oly nagy örömmel vette Zrínyi halálának híret, hogy örömet alig tudta az illemkivánta gyászszal eltakarni.” (Pauler Vesselényi s tars. Összeesküvése. I. 35. l.)

A mint hazaérkeztek a holtesttel, nevének nem merték azonnal tudtára adni férje halálát.

lett berendezkedniök, a mely a befektetett alapítókénak minél nagyobb tisztá jövedelmét biztosítson, hogy rövid idő alatt lehetővé tegyék — az osztalékok felül — nagyobb tartalékalapok egybegyűjtését és ezzel a kockázatot minél gyorsabban apaszák illetőleg kiküszöböljék.

Eme kitűzött célt rendszeresen rövid idő alatt el is érte, valamennyi eszélyesen alapított és helyesen adminisztrált biztosító részvénytársaság. Alapítóik után igen tekintélyes jövedelmet élveztek és ezenkívül félretettek különböző tartalék alapok képzésére — nem ritkán — az alapítókat többszörösen túlerő összegeket és így rövid idő alatt a kockázatot veszélytől alapítóikra nézve teljesen megszüntették.

Mi sem igazolja jobban a biztosító társaságok valóban fényesnek mondható üzleti eredményeit, mint részvényeiknek tőzsdei árfolyamai. Sok van e papírok között, melyeknek értéke megsokszorozódott; sőt több olyan társulat is akad, melynek részvényei annyira keresettek és értékesek, hogy a tőzsdékre soha nem kerülnek.

De még részletesebb betekintést nyújt hazai biztosító társulataink üzleteibe a becsatolt kimutatás, mely az 1891. és 1892. évi üzleti évek eredményeit egybehasonlítva tünteti fel. Ebből csak futólag annyit említek itt fel, hogy a hazánkban nagyobb üzleteket kötő nyolcz társulat összes befizetett alapítókéje együtt 14.425 millió forintot tett, míg ma e társulatok összes vagyona nem kevesebb mint 115.371 millió forintra rug. A társulatok összes nyeresége 1894. évben 2.870 millió, 1892. ben pedig 3.079 millió forintot tett ki. A régebbi és újabb keletű társaságok működési idejét egybevéve, az tűnik ki, hogy alig néhány évtizedre terjedő működésüknek gyümölcse ez a bámulatos eredmény.

Kivehető továbbá e kimutatásból az is, hogy a fényes eredmény megeremtmése

ben a két fő üzletág, tudniillik a tűz és életbiztosítás hasonló arányban részes.

Vizsgáljuk kissé közelebbről, hogy mi okozhatta ezeket a fényes üzleti eredményeket?

A biztosító vállalat működésének kezdetén: kisebb mennyiségben egyberakott — néha teljesen be sem fizetett — alapítók, viseli a vállalatnak látszólag nagy veszélyű kockázatát; és ennek dacára rövid idő alatt tartalékalapokkal megsokszorozódik és busás osztalékokat nyújt!

A nagy kockázattal járó biztosító üzlet állítólag a lehető legalacsonyabb díjtételekkel dolgozik; és ennek dacára egyre fényes üzleti eredmények során izmosodik. Mindez egymásnak ellentmond.

Valamelyik állítás tehát csak látszólagos, csak képzelt? Melyik a kettő közül? Könnyű igazolni, hogy mind a kettő.

A kockázatot veszélye nem olyan nagy mint látszik.

A biztosítási díjtételek nem olyan mérsékelték, mint lehetnének.

Nyugati külföldi államokban már régebben feltűnt a biztosító részvénytársulatok fényes üzleti eredménye: és módok után kutattak, a melyekkel a biztosítást olcsóbbá és ezzel általánosabbá, kiterjedtebbé tehessek.

A kutatás fáradozását eredmény kísérte; és korunk egyik közgazdasági vezéreszméjének, a szövetkezésnek, jutott a kérdésnek társadalmi uton való helyes és igazságos megoldása, a kölcsönös biztosító szövetkezetek megalapítása után.

Mindegyre jobban tért foglalnak ott a szövetkezeti alapon álló kölcsönös biztosító intézetek és mindinkább kelet felé tolják — ennek folytán a biztosító részvény vállalatok üzletének súlypontját.

A szomszédos Ausztriában több ilyen biztosító szövetkezet működik, melyek közül a régebbiek ma már oly alacsony díjtételekkel biztosítják tagjaikat, a melyek alkalmassá arra, hogy működésük vidékének majd minden polgárát körükbe vonják.

Nálunk ma az egyenes állami földadónak legalább 30—40 százalékát teszi egy rendszeresen kezelt középterjedelmű gazdaság tűzbiztosítási kiadása (jéggel együtt 70—100 százalékát.) A legnagyobb számú kis birtokos és földmives osztályra nézve ez az arány sokkal rosszabb és legalább 50—80 százalékra tehető (jéggel együtt 80—130 ra). Ehez képest tehát egy terhes második adóval állunk szemben; és így elérkezett az ideje, hogy emez újabb teher lehető apasztásán fáradozzunk. Megtörténtek nálunk is az első kísérletek a szövetkezés alapján való tűzbiztosításra két vármegyében.

Ezeknél a biztosító intézet ügyeit egy vezérügynök vezeti, ki nyugdíjigényével bíró és hatvenként választott, rendszeres megyei tisztviselő. Az alispánnak közvetlenül van alárendelve, melléje egy írnok van beosztva.

Minden kérelet becsútt — felesketett becsúlásokkal — állapítatik meg és a kárösszeget az alispán folyósítja. Biztosítási és kártalanítási ügyekben első fokban az alispán, második fokban a közigazgatási bizottság és harmadik fokban a vármegyei közgyűlése határoz. Aa intézet részére az ajánlatok a falusi bírák, körjegyzők, szolgabírák útján és közvetlenül a vezérügynökhöz is tehetőek. A díjkövetelések szintén közigazgatási uton szedhetők be a megyei másfajta rovatok módjára.

Ilyenformán valóban kevésbé üzletkés és sajátos szervezettel a megyei közizgatás keretébe illesztve is folyton fokozó

dó jó eredményekkel működik ez a szövetkezet.

A mint láttuk, kis területre szorítva, csak egy-egy kisebb vármegyére terjedőleg alapítóké nélkül indult meg e két tűzbiztosító szövetkezet működése. Bizalom hiányában csak kevés, kis összeget biztosító, szegényebb gazdák körében folytak le a kezdet nehézségeivel küzdő első üzletek. A biztosítási üzlet mai követelményeinek meg nem felelő szervezettel, a kisebb-nagyobb kockázattal biztositások között okszerű díjtételekülönbözések felállítására nélkül, alaposabb szakképzést igénylő nélkülözhető személyekkel, s így valóban a nehéz körülmények halmozódása alatt történtek a kísérletek és mindenek dacára az eredmény kiválóan értékes. A tűzbiztosítás — mindama nehéz viszonyok együttes közrehatása dacára — olcsóbb, mint a részvényekre alapított társulatok bármelyikénél.

Elvitathatlan tények igazolják tehát nálunk is, hogy a biztosító közönségre nézve üdvösebb a biztosításnak szövetkezeti alapon való szervezése, mint a részvénytársulati rendszer.

Különfélék.

— *Dr. Gyicska Kálmán* kir. tanfelügyelő ur e hó 25. én Csáktornyára érkezett, a hol a tanítóképző intézetet meglátogatta, jelen volt az előadásokon és az óvodagyűlésen elnökölt együtttesen az itteni kisdudóvodánál szervezett hat havi tanfolyam berendezéséről tüzetesen intézkedett. Örömmel jelezhetjük, hogy a szóban forgó tanfolyam a ministerium által kiadott utasítás magaslátán fog állani. Ugyan a már a legközelebbi napokban a munkaterv akként fog megállapíttatni, hogy a tanfolyam nevelésügyi mozzanatait Margitai József képezdei igazgató, a kisdudónevelés gyakorlati vezetését Dekkert Józsefné óvodónő, a kisdudó egészségügyi tárgyait dr. Schwarcz Albert egyleti orvos, az éneket Alszegehy Alajos polg. isk. tanár fogja tanítani. A tanfolyam vezetését a miniszteri utasítás értelmében Ziegler Kálmán óvo egyleti elnök látja el. — Kir. tanfelügyelő meghallgatta még a polgári iskola igazgatójának előterjesztését a Szinkovics Ferenc elhalálozása folytán megüresedett polgári iskolai segédtanári állás betöltése iránt. Kir. tanfelügyelő Csáktornyáról Kottorba távozott.

— *Görnyai Gáspár* pénzügyigazgató ur e hó 25—28-ig a csáktornyai kir. adóhivatalnál rendes hivatalos vizgálatot és rovancsolást teljesített.

— *Közgyűlés.* A csáktornyai kereskedő ifjak önképző egylete ma délután 3 ór körül tartja rendes évi közgyűlését, a következő tárgyorozattal: 1) A választmány jelentése. 2) Pénztár és vagyonskimutatás. 3) A felmentvény megadása. 4) A jövő év költségvetésének megállapítása. 5) Az alapszabályok 3. szakasz 21. pontjának módosítása. 6) Netáni indítványok. 7) A választmány és felügyelő bizottság megválasztása.

Tűz. Az első hó szitáló pelyhei közt kongott, november hó 24-én reggeli 6 órakor Z-Teskánd kis harangja, mely a lakosságot megrémülve kergette a falu déli végén Boncz János lángokban álló házához, melyet a vörös kakas rövid egy negyed óra alatt hamuvá pusztított. Négy tűzoltóegylet vett részt a tűz lokalizálásában, a teskándi a szenterzsébethegyi, a vorhóti és andráshidai. Bekk Ferenc szenterzsébethegyi gazdaember a felebaráti szeretet szép tanujelét örököltette meg önfeláldozó bátorságával, ki akkor, midőn már a tető leros-

kadt ajtó, ablak égni kezdett, a lángok között a szobába rohan, s onnan egy jaj-vezékelő anya 4-5 éves gyermekét kötényébe takarta és saját élete kockázatával a halál torkából megszabadítja Bekk hat gyermek atyja. E tűz 5 szegény napszamos családnak hamvasztotta el mindenét. A tűz keletkezése — állítólag — szándékos gyújtás.

— **Korcsolyázó egyesület.** Csáktornyán e hó 29-én tartotta közgyűlését, melyen megválasztott elnöknek dr. Hajós Ferencz, jegyzőnek és pályagazdának Nagy Elemér, pénztárosnak dr. Wolf Béla; választmányi tagokul Dr. Fárnek László, Vollák Rezső, Vásony József, Sztrahia Ferecz, Benedikt Béla és Mesterics Aladár. A tagok száma 106.

— **Filoxera.** Alsó-Páhok, Felső-Páhok, Rez és Köveakut községek szőlőiben a filoxéra jelenléte megállapítván, a földművelésügyi miniszter nevezett községek határait zár alá helyezte.

Perlaki szegény tanulókat segélyező egyesület folyó évi nov. 21-én 72 pár csizmat osztott ki a szegény sorsu tanulók között. — Valóban öröm fogja el az embert azon gondolatra, hogy 72 gyenge gyermek megkíméltetett — talán kemény télen — a meztelenséggel járástól! Köszönet Perlak minden jó és szépért lelkesülő s bőkezűen adakozó közönségének, mert csak az adakozások tették lehetővé azt, hogy egy népes iskolát kitévő gyermekesereg, télen a legszükségesebbel, lábbelivel látassék el. —

Kiosztatott 11 pár új-, 14 pár fejelés-, 39 pár talpalt és 8 pár javított csizma.

Az egyesület céljaira szánt legutóbbi adakozások a következők: Perlak m. város évi segélye 15 frt. Az őszi gyűjtő iven: „Alsó muraközi takarékpénztár“ 5 frt. Sipos Károly, Banelly Sándor, Sostyrics Pál Varga János, Barsch Henrik, Varga Jakab, Ebenspanger Miksa, Lánge Kelem Grész Alajos Kostyál Ferencz, Horvát Csongor 1—1 frtot, Kramarics Viktor, özv. Csizmadiané, Spitzer József, dr. Tamás János, N. N. 50—50 krt; Sipos, Wiener Ferencz, Molnár István, Horvát Pál, Plichta Kázmér Bernát Mihály, Zdelár József, dr. Vizteleki Frigyes, Babics Sándor, dr. Kemény, Pávcsesz Róza, Málek János 30—30 krt; Málek István, Glavina András, Ujlaky Balázs Baranasic Ferencz Horvát Ferenzb, Glavina György, Dürr Ádám, Sonnenvald Sándor, Glavina Pál Gáspárics Lipót, Novák Mátyas, Kozják Gyura, Horvát Mihály, H. J. Dolencsics Luka, Sostarics Péter, Svágell, Gáspárics Vincze 20—20 krt, Petrics András 15 krt; Jellachich Mihály, dr. Schulcz-Prémus, Minárics Károly, özv. Mattesdorfferné, Andrasecz Lénárd, Glavina Felix, N. N. Purgár Tamás, Loncsarics Mihály, 10—10 krt. Összes gyűjtés 42 frt 05 kr., melyet hozzáadva a főkéhez és az egészről levonva a kifizetéseket: marad az egyesületnek 218 frt 94 kr. készpénz vagyona. — Csiszár József egyleti gazda

— **Irodalom.** Biztosítás szövetkezés útján czim alatt egy füzet jelent meg Dobránszky budapesti könyvkereskedőczég bizományában Felzseghy Ferenczről. A munkából lapunk más helyen mutatunk be részletet. Ajánljuk a munkát az érdeklődők figyelmébe, ára 25 kr.

Gyermekjeink számára a legjobbat! Ki ezt akarja, ki nem akar könnyen törő játékszerrel vásárolni, ki gyermekeivel a játékon gyönyörködni akar, szóval, a ki kedvenczei számára az elismert legjobbat kívánja, annak a Richter F. Ad. és társa bécsi czég szépen illusztrált árjegyzékének áttekintését ajánlhatjuk. Nevezetesen minden anyának kellene ezen árjegyzéket figyelemmel átol-

vasni, a karácsonyi ajándék bevásárlása előtt már azért is, mert ezen könyvecske ingyen és bérmentesen beküldetik.

C S A R N O K.

Emlékeztető.

Emlékszel-e,
Mikor ketten
Sétálgattunk
A ligetben?
S utunknak hogy
Vége szakadt,
Viráglobbos
Akác alatt,
Megállottunk
Egymást nézve,
Egymást fogva
Kéz a kézbe,
Hogy szemlélők
A nyugalmat!
S átélünk egy
Forradalmat.

Arczunk égett,
Szívünk lángolt,
Bennünk egész
Tűzvilág volt.
Egyszer aztán
— Ki tudja már? —

Szomjas ajkam
Ajkadhoz ért,
S míg te függél
A keblemen,
Mint harmatcsepp
A levelen.

A sugárhoz
Szólt a szellő:
„Nézd, mi boldog
Ez a kettő!”

Emlékszel-e,
Mikor ketten
Együtt voltunk
A ligetben?

Domonkos János.

A „Vörösmarti kör“.

A somfalvi síját külön Clionak postamunkája akadt: ama bizonyos érczátb lákat kellett elővennie, hogy az ismert lángszavakat írja fel a jövendő elkápráztatására.

Próza szavakkal: Somfalun a kulturának ünnepe vagyon, ennek allegóriája volt az „Ördögös Vipera“ elsőrendű hotel erkélyén csillogó trikolor, az összes hat osztályu elemi iskolák szűnetje is fényes dokumentuma volt a nagy napnak. Hogy egész Somfalun lázban volt, ezzel nagyon keveset mondom.

De mi történt?

Szóljon erről a legilletékesebb ajak, Somfalun é demes nótáriusa, a ki a következő kiáltványt bocsájtotta ki.

„A Ká-pátoktól Adriáig mindenki megértette a kor intő szövegét. Milliósok és koldusok sorakoznak egy jelge alatt: Viribus unitis! Egyesülnie kell a somfalvi intelligenciának is. Felhivom Somfalun intelligentiáját, méltóztatásának az Ördögös Vipera sámbre szeparéjába (ujjonnan van vakolva) ma délután 4 órákor bizalmas értekezletre megjelenni.

Ez a nap volt az, mikor az „Ördögös Vipera“ portásának (egyéb közönséges időkben hetes a lelkes) S alakra görbült a háta a merő hajlongások következtében. Megjelent Somfalun ész- és pénz-arisztokracziája: az előbbihez (keresztényi irgalomból) a minimumos néptanítót, az utóbbihoz a Segítő Szentlélekhez valamint az Olcsó Jánoshoz (címzett útlelek törvénysékiegel

bejegyzett tulajdonosait is hozzá számították. A nótárius fulminans beszédet vágott ki. Ebben megemlékezve az orosz csárhárláról, az egyházpolitikai javaslatokról, az általános európai haladásról oda konkludált, hogy Somfalunak a modern haladás útjára kell térnie, e végből követelniük kell férfias bátorsággal: aszfaltot a nótárius lakásától legalább a község házáig, mondjuk a meggyőződés világosságával, hogy legyen világosság! Nekünk — szavalt a jegyző — egyedülünk kell, mert hátra vagyunk olyan alkotásokkal, melyek másutt valósultak, mint esső után a gomba. (Közbezzólás: De már kövesse meg magát az ur: a gomba nem virágzik.)

A jegyzőt ez nem hozta zavarba, hársányan kiáltott: Nekünk pártolni kell a hazai ipart és iheraturát. Első feladatunk világosságot gyujtani az utcákon, aztán világosságot gyujtani az agyagban Uraim; Alakítsuk meg a Vörösmarti Kört.

Frenetikus lelkesedés zugott. A kántor külfömből berekedt, miutna két rekviemes misét énekelt volna.

Hogy milyen tüneményes lelkesedés volt, legjobban az igazolja, hogy a frissen megalakult egyesület azonnal elhatározta, hogy billiard-asztalt szerez be. Mert a billiard uri passzió.

A részletek megbeszélésére 20 tagu bizottságot küldtek ki.

Eddig csak haladtam a történetemmel, de most érzem, hogy Homerusz toliára volna szükségem. Mert a billiard-asztal körül folytatott bizottsági értekezletből egész sereg mellékkérdés akadt. Hogy karambol asztal legyen-e vagy dupla? A zöld posztó alkotmányos szín, de a piros, az keleti és nemzeti. A husz tagu bizottság majd hajba kapott.

Más megoldás nem maradt hátra: kisebb bizottságot kellett kiküldeni. Azok talán hamarabb dőlőre juthatnak. De egy négy tagu bizottság se jutott megállapodásra. Két tagu legalsóbb bizottságot bizottságot biztak meg javaslatlétellel. Földi Jánost, meg a rector. Földi János erős kéglista volt, a kántor meg csak a karambolhoz konyított. Nem tudtak megegyezni. Végre is a kántor engedett, lemondott a bizottsági tagságról. Az ő panumán Nyugat Európa bámul vala ha meg tudja. Vöröspostó biliard asztalt rendeltetett nemzeti szintű golyókkal. Most az egyesület egy selyembeváltó hivatal érdekében deputációz a miniszternél. És a jelszó: Sic itur ad astra!

Dido,

Szerk. üzenet.

Hodosán. Ugy a közölt tárcza, mint a beküldött történeli rajz lapunkba való, főleg hason tárgyú közleményeket mindig örömmel vesszünk. A leírás teljesen jó, melyért köszönettel tartozunk! — Perla k. Az ember élete. Nem hozunk belőle szemelvényt, noha multkori verseihez teljesen hasonló. Kár az időt, papírt és a postabélyegért! Fogadja el tanácsunkat s ne verseljen! Csáktornyán. K. A horvát vers jó volna, csakhogy ismert egyének kigunyolására szánt közleményeknek lapunkban nem adhatunk helyet. Kérem, sziveskedjék olyan tárgyú közleményt küldeni, a melyben más embertársunk személye és foglalkozása ne legyenek pelegnére állítva.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Lap tulajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Srednjom noći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom — Sve pošiljke čuće se zadržaja noćnih, naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Uredništvo:

Kulizara Fisel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i šal računaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svakog tjedna jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Glasnik: „Medjimurskoga podpomagaćućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Nekaj statistike iz svih zem ljah.

Iz jedne njemačke knjižice vadimo ove podatke, koji budu zanimali svakoga.

Španjolska, Portugalska, Turska, Belgija, Švedska i Norveška imaju skupa tuliko stanovnikov, kuliko i Japan. Kinezi carstvo nasuprot je tak napućeno, da cela Europa ima za jednu devetdesetinu (najmre 4 milijuna) više stanovnika. Ostala tri dila zemlje nemreju se ni pribliziti kaj se tice broja pućanstva Europi i Kini, ar vsa tri skupa imaju za 60 milijuna du ah menje nego Europa.

Pućanstvo zemeljske kruglje neprestance raste. Stanovništvo Europe pomnaža se na godinu za 0.96%, ter bude do godine 1905 imalo po svoj prilici više 35 milijuna, do 1955. ljeta više 275 milijuna a do 1995. ljeta za 575 milijuna više nego vezda.

Od 43 i pol milijuna stanovnikah kaj ih ima Austro-Magjarska, bavi se 54.45%, to je prek polovice poljodielstvom, stoobartvom, vrtlarstvom i t. d. sa obrtom i trgovinom bavi se 79.16%. — Spodoben razmer je vu Njemačkoj (Pravkoj), gde se 41.56%, bavi poljodielstvom i t. d., doklam sa industrijom 19.22%.

Godišnji proraćun Rusije iznosi 3126 milijuna marakah, Njemacke 2673 milijuna, Francuzke 2673 milijuna, Austro-Magjarske 2448 milijuna, Englezke 1836 milijuna i t. d. Raćunajuć po glavi dohadja najviše na Francezku 70 marakah, onda Austro-Magjarska 57 maraka, zatim Njemacka 53 maraka, Englezka 48 maraka, Rusija 26 maraka.

Kak se sgotavlja krvni serum proti difteriji?

Emil Ney pripoveda vu novinah „Franc Ztg.“ o svojem pohodu vu fabriki Meister, Lucius“ i drug vu Höchstu na Majni gde se dila krvni serum proti difteritisu. Pod vodstvom zdravstvenih savjetnikah dra. Libbertza i dra. Laubanheimera, koji upravljaju fabrikom, razgledal je naroćito odjel, gde se sgotavlja Behringov difterijski krvni serum.

Odjel antidifterikum zevsema je odjeljen od ostale, fabrike kakovih 5—8 minutah daleko Tu su poleg ceste podignute nove sgrade, vu kojih se izradjuju vse pröbe i vse radnje. Tu su i velike staje za konje,

kemijski i bakteriološki laboratorijum ter vsake fele kabineti i spremišta.

Vu laboratorijumu spravlja se difterijski otrov (gift) pomoću Löfflerovog difterijskoga bacila. Beteg se najmre karakterise stim, da se na sluznicah poziraka i dušnika sakuplja ljepa sgusnuta sluz Male krpice ove sluzi spodobne su na agar-galotinu, a na tom povoljnom tlu povnožavaju se i sa sluzi prenešene bacili na milijune. Ove se kolonije kesneše prenašaju vu staklenke, na pol napunjenom čistom govodskom juhom, ter stavljaju vu potrebnu toplotu, gde se na površini neopisivom hitrinom pomoćujm zraka i kisika pomnožavaju.

Cela tekućina postane mutna, ter se vu njoj opažaju sive krpe. Tak postane od juhe giftna tekućina, kojoj se primeša nekaj malo karbolne kiseline, koja vubija bacile ali nefonda giftne jakosti tekućine.

S ovom se juhom praviju prve pröbe, da se prokuša njezin difterijski značaj. Malim morskim svinjam šprica se pod kožu stanovita porcija juhe, životinjice zbetežaju i navadno za 24 vure parnu (pogineju). Kod razudbe životinjah pokazuju se stanovita vužganja (zapale) na bubrekih, — znamenje difterije.

Fabrika sama odgaja na velikom ove

Z A B A V A.

Toplice.

Netko bu mislil, kad taj naslov „Toplice“ prećteje: „Aha, — sad bumo nekaj za zdravje ćteil! — Tu bu sigurno i od Kneipa nekaj!“ — Ali se vkanjuje, koj misli, da bum ja poštuwane moje ćtevece u vrućoj vodi paril ili pak mrlom vodom poleval. Neću, nego im hoću povedati, kak onim biva, koji u Toplice hode, jer gospon H. fiskališ su se baš iz Toplic domov odpravljali, kad doktor stupi u njihovu sobu i sve već skup spakuvano, za odputovati, vidi. „Ho, gosponin fiskališ, kaj oni neše Toplice već ostavljaju? — Po svoj prilici njim je već prilićno dobro, — na svaki način pak bolje, nego onda kad su došli?“ zapita doktor.

„Ivala liepa gosponin doktor“ — odgovori fiskališ — „Meni nikaj nefali. Ja sam sim došel z glavoboljum, ovu imam i sad, — imal sam rheumatismus na dnojoj strani, toga imam i sad, — bol u žaludcu i u trbuhu imam baš tak, kak sem imal, kad sem sim došel. Anda meni, kak gospon doktor vide, nikaj nefali — i zato idem domov.“

Ćujeju gospon doktor!“ zavove jednoć

isti gospon fiskališ topličkoga doktora pri zdencu, te ga zapita, koliko kupie te smrdljive vode bi slobodno pi? —

„No, kak su spali?“ zapita ga doktor. „Ne tak dobro, kak vćera!“ odgovori fiskališ.

„Onda nek danas jednu kupicu manje piju“ — veli doktor.

„Je, ali prek vćera sem za jedna kupicu više pil, pak sam izvrtstno spal“ — primetue fiskališ.

„Tak? — začudi se doktor — „No pak nek onda i danas jednu kupicu više izpiju.“

„Dakle je to sve jedno“ — zapita fiskališ — jedna kupića više ili manje?“

„Dakako, da je svejedno, samo ne bez doktorskoga propisa“ — zaklju i doktor.

A kad je domov iz Toplic došel, sve je bilo znatiželjno, kakova je to ćudotvorna voda i doktor n tih Toplicah, te su ga došli zpitavat: „Jeli su se kaj pošteno zkupali? Sigurno njim je doktor kupanje prepisal.“

„Jesam se kupal, i pet krat svega skupe, kaj sem tam bil“ — odgovori fiskališ.

„Kaj? — svi se začude — „Samo pet krat, pak zakaj tak malo?“

„Je znate dragi prijatelji“ — odgovori fiskal — „Jeden doktor mi je rekel, da se nek deset krat skuplem, a drugi je rekel, da se nek niti jedan krat nekuplem, jer mi bu

škodilo. Na to sam si mislil u sredini ostati te se pet krat skupati i sad nije nijednomu krivo“.

„Oho!“ — zavikne mu drugi zastavši ga na ulici — „Oni poslie Toplic dobro van zgleđaju, njihov beteg se je poboljšal, jeli?“ „O je!“ — odgovori fiskal — „Svake godine se malo poboljšava tak, da bu baš onda čisto dobro, ka i umrem“.

Naza nje je gosponin fiskališ ipak došel do tog osviedoćenja, da su Toplice za onoga zdrave, koj je već prije zdrav te kad jedan krat u desnoj nogi i lievoj ruki i malo trgane počutil, a sve mazanje sa raznimi dišććmi i smrdććmi mašćami nikaj nije hasnilo, pisal je on u više Toplic, nek mu pošlju kartu jestvin (Speise-Karte) te kad je iste dobil, pregledal je, gde se po njegovoj formi i volji jede, tam je onda u Toplice otišel, jer je njegovo prirećje bilo: „Rajši dobro jesti i piti sa trganjem kostih, nego zlo jesti i piti a ipak s trganjem u kostih.“

Mesiäg.

Nekoj dijak, koji je imal, vrlo bogatoga, ledićnoga strica, živel je baš po gosponki i Vozil se je na zabave, fino je jel, pil, oblaćil se, a k tomu i druge traktiral. Židovi, koji su znali, da bu konaćno celi imetak

životinjice, koje služe čovječanstvo ter imade za njih posebni odjel.

Poklam kam je difterijski gift ovak izpróban, učepkuje se vu razmaku od više danah i tjednah vekšim životinjam, od kojih dobivamo krvni serum. Prvi obroki su mali, su mali i slabi, ter se vse više povekšavaju, čim se organizam priviču na gift. Vu Höchstu rabiju vu prvom redu konji, poklam kam se je Behring osvedočil, da su oni najsposobneši za ovu proceduru. Ima ih tu 50, a vsi su zdravi, ljepo ugojeni i čisti. Zvuu toga služi za izprobanje i 15 glav rogata marhe, više ovcah i kozah ter jedna jopica. Dakak, da vse životinje stoje pod najstrožim nadzorom (pakzkom) veterinah i doktorah ter se o vsakoj vodi dnevnik, vu koji se notiraju vsi pojavi pri užtrcavanju i potlji njeg. Istom šest mesecih po užtrcavaenju more se dobiti prva doza serumu. Sama operacija vrlo je jednostavna, ter se obavla blago i najvekšom pazljivostjum.

Konj stoji svezan ter mu se na vratu najprvlje obrije dlaka i očisti koža, a zatim se odpre vratna žila (vena jugularis), is koje se pusti prilična porcija krvi. Zgubiček krvi na hitrom se nadomesti, ter se ista operacija more za dva tjedna opet obaviti. Krv se naléva vu visoke staklenke (flaše) i spravlja na hladna msta. Za 24 vure krv se je sgustnula i vsela, dočim se nad njom opaža jasni krvni serum, koji se odléje i poméša s malo karbola ter spravlja vu male staklenke. S tim je procedura gotova.

črez letah, te bi grudje činili pod zemljom u ovakvih položajih jako malo hrane podali korénju, s druge pak strane, bi lasju cévičnom na nepriliku sluzivši, tjo nad njimi bi se naglo osušilo.

Zločestoga pëska na tlu, potrebno je prije prekapanja s gnojem prostrti i tak podkopati. Gnoj mora biti sakako zrel, ar nez éli slamnati gnoj duboko od araka odstranjen, navadno pljesnivi, od toga pak pogibljna trsna pljesnivoa nastane. Néje uputno gnoja duboko u zemlju krepati, već zato ne, ar njegovó d'elovanje na presad trsja većim je d'elom pogibeljno se more smatrati. Na kaj se presadno korenjiće na toliko revizije, da mu se more hasen uzeti, raztopljeni plodoviti d'eli većinom se na dno u dolunju naslagu splaviju.

Ako med prekapanjem najdemo na ilovaču ili glinastu naslagu zemljišta, najistu neodmetujemo, nego ju dosta duboko prekopavši, ostavimo na ležećih m'estih, te ju jedino zbog obeuvanja proti v'etrom ni površinu u ténšju naslagu moremo odmetata. Duboko ležeće kiselaste neplodovitog črnog tla posle izvršenog n'agrabanja potrebno je prekopati, da ova na gornju površinu dospévši, izgubi kiselast upliv, se oplodoviti.

Pukotine i uzvišena m'esta, i tak zvane vruće pës kulje potrebno je od navadnešeg malo glibeše prekopati. S dubokim prekapanjem, navlastito duboki bresasti položajih plodovita naslaga tim menje se smé zakapati, ar u doboku mrzlu naslagu trsno korénje nigdar dole nedosegne usled toga niti nemore tomu hasna vzeti. To valja naročito za novo nasadjenje. — Imajuć pred očmi potreboču dublješega prekapanja u toj zgodi dubljinu prekapanja (stim povekšamo, da pri prekapanju dno grabe obkopamo, ali p'ska neizhitamo van, da plodovitu naslagu preveć duboko nezakopamo.

Drugi put dalje.

KAJ JE NOVOGA ?

Regruti za ljeto 1895.

Minister honvéjstva FZM, barun Fejér.

váry, podnesel je pred nekolikemi dnevi magjarskom orsačkom spravišu osnovu zakona o dozvoljenju novakah (regrutah) za ljeto 1895. Zaradi toga odpada na zemlje krune magjarske kontingent od 43.889 momakah, za zajedničku vojsku i 12.500 momakah za honvéjstvo i pričuvu (rezervu). Stavnja (regrutacija) ima se žpeljati od 1. marcusa do 30. aprila 1895. iz reda rođenih ljeta 1872.; 1873. i 1874.

Nadherceg Jožef.

Nadherceg Jožef priposal je vu nedelju katoličkoj skupšćini vu Székesfejérvár na ruke njezinog prežeša biskupa Steinera sljedeći telegram: „Molim Vašu biskupsku prečastnost, da sa sakupljenimi katoliki na grobu sv. Šte'ana primi moju najsrdačniju zahvalu za prijazni pozdrav Nek božji blagoslov sprevdja Vaše delovanje. Za to se molim Bogu.

Boravek kraljice Jalzabete.

Iz Pariza su telegrafirali, da bu kraljica Jalzabeta najprije boruvila na kap Martiuu au Rivieri, a odonud pojde vu Algir, gde bude stanuvala vu dražestnom Mustafa superieur. Na kap Martiuu zéstala se bude kraljica s caricom Eugenijom.

Potres vu Italiji.

Kvar, kaj ga je zrokuval potres vu varasu Reggio vu Kalabriji, nije velik, ali je tim vek i kvar vu pokrajini. Mesto San Procopio malo da nije zevsema porušen. Vusmrćeno je 60 ljudih; pod ruševinom cirkve leži pokopano 47 ljudih. Vu Sant Eufemii usmrćeno je 8 ljudih. Vu vsih okolišnih občinah ima mrtvih i ranjenih. Vu 17 občinah stanja su tak izkvarjena, da vekšina ljudih mora vuni boraviti. Minister prežes, Crispi je poslal dvé ladje vu pomoć, ter je prefekte ovlastil na potrebite izdatke. Vu okolici Mesine i Catanije ima takaj vno go kvara, ter je general Mirri išel s p'pektom vu razna m'esta, da pruži pomoć.

Kralj je poslal prefektu vu Mesini i onomu vu Reggio po 20,000 franakah na razdelbu.

Prekapanje (rigoliranje) zemlje

(Dalje).

Za prekapanje ima odlučnih regulah čija obdržanja su neoprostiva.

Pëska naprama kakvošćila i položaja 60—80 cm dubine potrebno je prekopati. Čvrsto se mora držati toga, da najgornja plodniča naslaga zemlje najspoda dospé na dno grabe dračne obkopane u grabu potegnuvši, čim više se moraju zdrobiti, ar u velikih je komadih ostavivši, ostali bi i

stričev, njegov, jer će stric sve tomu jedinomu rodjaku svojemu ostaviti, posudiuvali su verno, kad bi mu novci zišli a on bitakove za opet kakovu razsipnost bil trebal. — Dug je već bil prilično velik, Abrahamu najme nekoliko hiljad, Izaku opet nekoliko, Jakabu nekoliko a Sroleu najviše, Ali zato uika, stričev imetak te još deset krat vekši, négo dijakovi dugi do sada, stric star a po smrti, na koju nebu dugo treba čekati, dijak jedini herb. — Anda moći mu je još puno posuditi, nek samo troš, barem bu onda po smrti stričevoj sve naše. Ovak su si mislili, dijakovi židovski vieroivniki, te su mu dalje posudjivali koliko i kada je hotel. Dijak je već bil skoro toliko dužan, koliko vu stričevoj smrti herbia iznašala a židovi su si veselo ruke u ruke ribali.

Na jedan krat pukne glas, da se je taj bogati dijakov stric oženil i da je mlada strina dijakova i sina već rodila.

„Ovo diete je pravi mesiaš!“ — reče' na to dijak.

„A zakaj?“ — zapitaju ga drugi.

„Jer je na ov sviet došel, da uništi moje duge — odgovori smejuć dijak.

Cesar Jožef II-a.

Množina pripovestih se pripoveda. pokoj-

nom cesarn Jožefu II. Dakako, daje mnogo tih pripoviedkah izmišljeno, ali ih ima puno, koje su istiinte, Ja sam za svoje u Murakčz pisanje takodjer nekoje odebral, koje mi se najme vieroivnije čine, a ovdje sala hoću jednu napisati, koja je skroz istinita, te koju sam od stanovitoga gospona u Solnogradu čul, koj mi je tom prilikom rekél, da se je to njegovomu dedu dogođilo i on isti dogođaj od istoga svog deda više krat pripoviedati čul.

Cesar Jožef II-i jednoč opazil niekog mladog officira na straži u cesarskom dvoru, kojega su više onud prohajajućih seljakah pozdravljali tim, da su se do njega dojdjući odkrivali. On medjutim se je svojom sablom črink — črink — gore dole šetal a pozdravlajućega seljaka niti nije pogledinul, još manje pako ozdravil mu.

Cesar je to duže vrijeme iz svog obloka gledal, kad najedan krat da mladog officira po jednom služniku k-sebi pozvati. Ov pun veselja i svakojučkog ufanja oimah prebeži po štengah gore u grad te se jednako kak svieća postavi pred cesara.

Cesar: „Jeli, oni se zovu F...“

Officir: „Na službu Vaše Veličanstvo.“

Cesar: „Njihov otac je F... Antun“

Officir: „Na službu Vaše Veličanstvo.“

Cesar: „Njihov otac je valjda punopotrošil na njihovo odhranjivanje.“

Officir: „Je Vaše Veličanstv, — mi

dieca smo svi imali vrlo dobrog učitelja i odhranitelja.“

Cesar: „Tak? To mi se čuduo vidi! — Kak je onda to, da oni nisu uljudniji? — Em oni niti neozdravljaju ljudem, koji njih pozdravljaju, Nek si od sad zapamte to: Prijateljsko lice i škriljak u ruki nekoga nikaj, a više krat zna puno donesti. Sad nek idu natrag na svoje miesto, pak se toga neka drže.“

Prijatelj u nesreći.

Ivan: „N) dragi moj prijatelj! Anda sad je odlučeno: za dva meseca ču se sa Jelicom v'ienčati. — Ti dragi moj baš ipak gosti došel, Jeli? — Daj mi za stalno tvoju oostenu rieč!“

Pavel: „Za stalno, za stalno! Na me moreš posve sigurno računati, jer ja sam iskreni ptijatelj, koj svojega nijednoga prijatelja nikada nje u nesreći ostavil, pak neču niti tebe.“

Em. Kollay.

I u Štajerskoj, u Leobenu i Sti Michaelu osjetili su 17. novembra ob 3 vur. i 5 minut jaki potres na dva maha. Kvara néga.

Oficir i učitelj.

Vu prajzkoj je jeden oficir proturedno baratal s navučitelji, koji su došli na soldačke vježbe (na muštru), ter ih je nedostojnimi pogrdami obsipal. Sbog toga ga je vojni sud obsudil na više mesecov nu rešt. Vu suprot tomu je i sam cesar njemački napisal na osudi ovo: „Ja nisam mislil, da bi mogel vu svojoj vojski imati takvoga prostoga oficira“. Po dovršenoj kaštigi nije preostalo oficiru drugo, nego se zahvaliti na službi.

Žene pri muslomanskim vladarah.

Marokanski vladar (ladavec) Mula . asan ima 600 ženah, koje živiju vu Maroku, Fecu i Meskesini. Za ovim čohadja po bogatstvu harema kralj Ašanta, koj ima tri jezere ženah; sijamski kralj ima samo 600 ženah; perzijski šah 400, a dahomejski kralj 250 ženah; Turski sultan ima 300 ženah; samo njih sedem je pravih zakonskih tovaruščah, a ostale se zovu „odaliskami.“

Broj doktorah vu Englezkoj.

Vu Londonu ima praktičnih doktorah 5590. Vu provincijah Englezke ima doktorah 15.000, a vu Skotskoj i Irskoj ima ih do 6000.

Najmlajši Wekerle.

Magjarskog ministra-prezeša dra. Wekerlea, koji je vezda navršil 46 ljet, obdarila ga je vu jutro njegova tovarušica zdravim i jakim sinekom. Tim povodom gratulerali su ministru-predsedniku kotrigi orsačkoga spravišća.

Vu Berlinu 16. novembra.

Prajzki cesar Vilim je zaprisegnul novake (regrute) i držal je ov govor - „Pozdravljam Vas kakti moje soldate. Hoćete li da budete dobri soldati, morate biti takaj dobri kršćeniki. Postajte cesarevu opravu i znajte, da ste pristupom vu vojsku postali nik i višešega. Gledajte, na vaše zastave i nedajte da budu povrđjene. Nezaboravite, da ste pozvani, da branite vëru i red vu zemlji. Zato imate da jamćite životom.

Kvaterno vu lutriji

Iz Milana su telegrafirali: Neki soldat 9. konjaničke regimente, koja se onđ nahadja vu posadi, dobil je vu maloj lutriji na kvatërno 150.000 lirah.

Skupščina katolikah.

Novembra 18. bila je vu Székesfejérváru skupščina katolikah, pri kojoj je bilo nazočnih blizu 20.000 ljudih. Vu skupščini najoštreše se je govorilo proti cirkveno-političkim reformam vlade.

Grof Ferdinand Zichy javno je očituvál, da se proti osnovam ima nastaviti i onda najodlućeneša borba, kad one postanu zakonom i dobiju previšnju potvrdu, ar božji zakon stoji nad ljudskim.

Zaključeno (dokončano) je nadalje, da se ustroji katolička pučka stranka, koja bude započela akciju. Nadalje je skupščina dok načala, zamoliti Nj. Veličanstvo, da osnovam uskrtati sankciju. Ali to nikaj nebude hasuilo,

ar bude Njegovo Veličanstvo za par dnevoiv potvrdil novi zakon.

Kratke novosti.

— Grof Gjuro Apponyi, otec grofa Alberta Apponyia, denes je najstareši tajni savjetnik vu našoj monarkiji. On je rođen 29. decembra 1808. ter je imenovan 26. novembra 1844. tajnim savjetnikom, dva ljeta pređi rodjenja svog sina. Kakti konservativec grof Apponyi bil je ljeta 1884. magjarski kancelar i najveći protivnik Kossutov, 1860. postal je judex curiae, 1861. prezeš gornje hiže. Od ljeta 1869. živi vu miru.

— Vojvodkinja Tek, koja je vumrla kod Graca, podlegla je difteriji Behringov, krvni serum, kojim su ja vraćili, nije pri njoj ni malo deloval, po svoj priliki stoga, ar je prekesno upotrebljen.

— Papa Leon poslal je pismo caru ruskomu Nikoli, kojim ga prosil, da pomiluje katolike vu Kroozu, odsudjene pobune proti oblastim.

— Vrëme. Op par danov zamenilo je ljpe sunčane dane vrlo meglovito i oblačno vrëme. Meteorološki bečki zavod prorokuje i za bližnje dane uz prilično visok tlak zraka meglovito oblačno vrëme uz dosta nisku temperaturu.

Ovak se napreduje.

Velika otajnost napredka skriva se pod izrekom: Čvrstvo i stalno delaj, bez diela je siromaštvo i golotinja.

Znoj lica je jedina stvar, iz koje se zlato kuje. Komu se vedja potiti se taj nije gospodar i nebi nikada imetka spravil, jer tko hoće ptičja jajca, mora se spinjati na drevo.

Sa zasukanemi rukavi rubađe dojde se do finog suknenog kaputa, a tko se srami pregaču (fertur) nositi, bude skoro i bez nja okolo hodal.

Vierujte meni, naprvo se ide samo korak za korakom, nenadjajte se bogatstvu u jednom skoku. Makar da ste kak lakomci za dobitkom, kup zlata se samo tum željum nebude povešal.

Pomslu pak sigurno, bolje nego brzo pak strahomćé.

Svakdanji dobtak uztrajnog diela, čini covieka mnogo bogatijim od mnoge, makar srećne špekulacije. Svaki dan po jednu štrunju, pak imaš za lieto dni debelo vuža:

Najprije se mura puziti, zatim se hoda i bieži a konačno vozi. Čim se više žariš bogat postati, tim kasnije buš izbilja postal, jer koj se naglo penja, obično padne na zemlju.

Početi kakov posel bez glavnice, nije razumno, kak i sa prazuimi žepi trgovati. Najpredi treba gujezdo načiniti, kokoši bulu same hodile nuter jajca nest.

Peći treba onom meljom, koju imaš, ako je vreća prazna, nereci, da si pek.

Ostani moj mladi prijatelj rajši malo duže dietić, dok si nekaj prišparaš; počmi onda leteti, kad ti krija narastu.

Bez novca trgovati, znamenuje hižu zidati bez cigla, ognja kuriti bez ogorka, svieće žgati bez stenja.

Neodpovedj mali posel prije, nego osviedočen, da čtš većim viče zaslužiti. I drobčinje je kruh.

I loš konj je bolji od prazne štale. Pol hleba kruha bolje nego ništa.

Od zloga do gortjega nije daleko. Znaj, da su mnogi u malih štacunih velike dobičke

imali. Mali posel sa dobiškom je bolji, nego veliki za gubičkom. Boljše je mali ognjec, pri kojemu se griješ, nego veliki ogeni, pri kojemu se spečeš. Iz vuske cievi moreš dobiti mnogo vode, ako samo u pravo vrijeme podmetneš lagev. Ovca more na maloj sieno. koši se usteti, a na velikoj pustari poginuti od glada.

Tko više stvarih na jedan krat poduzme, slabo bude profitiral. Dva posla su kak dva stolca, med kojimi je lahko na zemlju pasti.

U svem delaj čim manje premenbah, jer drva, koja se gustokrat presadjaju, nose malo ploda. Ako su na stalnom mestu potežkoće, nepremeajaj, zato, jer iste potežkoće, ili mozbit još gorje su i na drugom mestu. Ako ostaviš dolinu, koja je previše vlažna, budeš doel u goru, koja je opet prehladna. Promiena nije uvijek poboljšanje, to je najbolje izkusil mladi vrabec, kad je iz gnjezda opal u kravsko lajna pod drvetom.

U cielosti vam savetujem te se i toge držite: 1-a Nebudete lakomi za novcem, nego se trsite mirnim putem napred koracati. 2 a Priskibite koliko morete. 3 a Šparajte koliko morete. 4 a Dajte koliko morete.

Nekaj za kratek čas.

Starost volov.

Ispan: „Vidite Lukač, ov vol i ja došli smo vu jeden dan na svët.“

Muž: „Kaj povédaju, gospon, to nebi niti človek mogel veruvati, da bi vol tak stari mogli biti.“

Na vsaki načín.

Plebanoš: „Zakaj ti Mikula bežiš bos po snëgu?“

Mikula: „Zraju gospon plebanoš, moj stari neda mi nigdar šganicu, već kad mi vu terbuhu zavija.“

Dober izgovor.

Krčmar: „Predi nego otidete, treba da račun platite!“

Tri vandravci: „To nikak nemremo, mi smo se čelu noć skupa kartali, ter pri tom vse penze sgubili.“

Opravdanje.

Gospodar (slugi svojemu): „Do béša Mška, Ti, več četiri dni pijanduješ. To više nek nebude.“

Sluga: „Naj se gospon nikaj nebojiju, denes je peti den!“

Ljepa prispodoba.

Gospon (kojega je muž noseć ruda na ramenu nehotice po glavi vudril s rudom): „Ti bedak jeden, zakaj nepaziš kad ideš. Ve si me vudril po glavi.“

Muž: „Naj oprostiju gospon. Čul sem verek kak je zazvonila, kak prazen lonec.“

Priredil:

Glád Ferencz.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF

Glavni surednik
GLÁD FERENCZ

Jóvalap-különböt

gyorsan és pontosan eszközöl

magyar gazdák
Bankbizományi irodája
Budapest, Izabella-u. 43

Az intézet helyi jogtanácsosa
ZAKÁL HENRIK
ügyvéd. Muraköz.

612

3-3

Sürgőnyezim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57-86.

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz.

RAKTÁRAK:

IV. váci- utca 6. sz.

VI. Andrási ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett.

a kir. opera átellenében.

Kiviteli pincézék: X. Kőbánya, fűzér-utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palaczkokban, eredeti árak mellett.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ökitett
MUNKÁK.

Kő-, acél s réznyomatu
díszművek.

Magyar, német, francia
és angol

REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban felszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfőlemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtjuk fölvilágítást.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és eggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek
egyszerűen és legkésebben
kötve a leggazdagabb válaszb-
lékban.

Mintakönyvek s rajzok
NŐI MUNKÁKHOZ

*

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE
KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ- és RAJZESZKÖZŐK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE
Csáktornyan.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.
IFJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI ÉS OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK,
zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Videkről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKÁCSKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadjatik:
minden bel és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabban eszközöltetik.

*

Megyénk tanintézeleiben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.